

"PETRU MAJORU"

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasov, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jofa si Dumineca.
Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28. franci.

Anul XII

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru siacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 62. Dumineca, 186 Augustu 1878.

Luptele din Bosni'a.

Brasov, 17 Augustu, 1878.

Cei ce au cetitu articulii si revistele foiloru oficiose din Vien'a si Budapest'a in ajunulu si la inceputulu ocuparei Bosniei si a Herzegovinei au trebuitu se créda, ca trupele austro-ungare voru fi primite de catra poporatiunea chrestina cu colaci si cu placinte, ca mohamedanii bosniaci le voru presentá dulcetiuri, cafele negrii si ciubuce aprinse si ca voru tramite inaintea loru cadinele cele mai frumoase din haremurile Bosniei, cu buchete de flori legate in tricolorulu rosiu-albu si verde.

Cu totul altfelu s'a intemplantu inse. Turcii au uitatu de frati'a de cruce, pentru care a cursu atata vinu, s'au arsu atatea tortie si s'au tienutu atatea cuventari infocate in capital'a Ungariei. Chrestinii slavi nu au aretatu nici cea mai mica dorintia de a se aruncá in braçie protectorie ale austriaciloru. Si unii si altii s'au opusu si se opunu inca ocupatiunei cu arm'a in mana si sangele curge siróie in valile nisipóse ale Bosniei si Herzegovinei.

Resistenti'a poporatiunei acestoru provincii nefericite este mai mare, decatu s'ar' fi asteptatu chiaru de catra pessimistii cei mai aprigi si de catra contrarii cei mai pronuntati ai politicei austro-ungare. Nu mai este secretu, ca Pórt'a, care si acuma traganesce inca negociarile cu cabinetulu austro-ungaru, spriginesce pe sub mana in modu fórte insemnatu insurrectiunea, tramitiendiu intru ajutoriu multime de trupe regulate si nutrindu prin emisarii ei ur'a si spiritulu de resistentia a poporatiunei fanatice mohamedane din Bosni'a.

Ceea ce sub impregiarile actuale este inse si mai iesemnatu, e ajutoriulu celu dau Serbii insurgentiloru. S'a constatat, ca la Gracaniç'a in contra divisiunei de sub comand'a generalulu Szapáry, care s'a vediutu in urma constrinsu a se retrage, au operatu mai cu séma bande armate serbesci, cari au trecut din Serbi'a, pentru cá se apere pe frati bosniaci contra cotropirei ostiriloru austriace.

In faci'a acestoru intemplari, in faci'a versarei de sange, ce ia dimensiuni totu mai seriose, avendu locu chiaru batalii formale de cate siepte óre, cá cea dintre Zepce si Maglay, cine nu va dá din capu si nu va dubitá in art'a diplomatica a comiteiui Andrásy, care a intratu — judecandu celu puçinu dupa vocea organeloru sale — cu atata incredere si buna sperantia in actiune? Nu ne miramu dér' nicidecumu de incriminarile, ce se indrepta acuma din tóte partile in contra ministru-lu nostru de esterne, care nu a potutu se se inteléga pana acuma nici macaru cu Pórt'a asupra conditiuniloru ocupatiunei, nu ne miramu nici de tacerea semnificativa, ce-o observa oficiosii nemti si unguri, de candu lucrurile au luat o directiune atatu de inristatória.

Hic Rhodus, hic salta! striga acuma opo-sitiunea maghiara comitelui Andrásy, si nimeni nu-i va poté denegá indreptatirea la acést'a. Sciri triste cá aceea, ca 70 husari, fi ai Pustei si-au aflatu mórtea in defileulu dela Maglay, nu au fostu nicidecumu de natura de a favorisá siansele lui Andrásy si a fidelulu seu ajutoriu Tisza. Buletinele din Bosni'a au facutu, cá partidulu guvernamentalu cu tóta presiunea diu partea prefectiloru se pérda multe mandate la alegerile ultime. Opositiunea s'a maritu si s'a intaritu. Actiunea bosniaca a resturnatu pe Tisza la alegerea din Debretinu, ea e aprópe se 'lu restórne atatu pe elu, catu si pe maiestruulu Andrásy si din posturile loru de ministri.

Acést'a inse nu ar' fi nici o nenorocire pentru tíera. Reu ar' fi numai pentru tóte popórele, a carora fi sangeréza impreuna pe campurile bos-

niace, déca nu ar' succede a face pace catu mai curendu in acele provincii, déca s'ar' implini profeti'a acelora, cari au disu, ca ele voru fi numai unu daru danaidu pentru Austro-Ungari'a.

Dupa alegeri.

„Siebenbürgisch deutsches Tagblatt“ scrie sub acestu titulu cu privire la rezultatulu alegeriloru in cercurile sasesci:

„Palm'a cea mai aspra ce póte lovi pe unu poporu este aceea, ce si-o da insusi. Sinuciderea e cu atatu mai infricosiata cu catu caus'a ei nu se póte intielege. Multiamita ceriulu poporulu sasescu n'a ajunsu asia departe, cá se comita o sinucidere, dér' era aprópe de a lasá se fia ucisu fara cá se resiste. Istori'a nationala ne spune, ca iepurele vediendu pe sierpele inveninatu incremenesce si perdiendu-si tóte simtirile se arunca in fue in gur'a lui deschisa. P'aci era se se intemple ceva asemenea si cu noi. Dér' energi'a desi tardiu reculésa a partii senatose din poporulu nostru, impulsulu seu de vieatia redestep-tatu in or'a suprema, l'a feritu de sinucidere. Dorere inse ca nu amu remasu fara loviri si rane fatale tocmai in momentulu decisivu de faci'a. Niciodata nu a fostu mai de lipsa strens'a unire a poporulu sasescu cá acuma. Cu tóte aceste n'amu potutu se ne pastramu neatinsu bunulu acest'a scumpu alu unirei nóstre. Noi intre noi scimu, ca animele nóstre batu unu feliu, ca nici unu sasu nu si-a schimbatu convictiunea; dér' lumea nu-o scie séu nu va voi se-o scie. Noi scimu, ca alegerile desbinate nu sunt espressiunea convic-tiunei poporulu sasescu ci numai rezultatulu unei presiuni fara margini din partea functionariloru. . . Dér' desi suntemu un'a, aparem in ochii lumii de desbinati. Pana la 5 Augustu nu numai ca amu fostu un'a cu totii dér' si inaintea lumii treceamu de solidari; de atunci inse nimenea nu ne mai tiene de solidari, desi suntemu. Acést'a e ran'a, perderea ce a suferit'o poporulu nostru. Ea este simtitóre. Ne aflamu in ajunulu de mari straformari si timpulu admoniéza pe poporulu sasescu, cá se-si concentreze tóte poterile si se se ie pastreze pentru acelu momentu favorabilu, in care va trebui se 'si puna in cumpena tóta poterea, spre a recastigá macaru o parte din ceea ce a perdutu prin defavorulu impregiariloru. Déca ar' sosi acestu momentu mane nu l'amu potea intrebuntiá pe deplinu, spre a ne imbunata-ti sórtea. Amu perdutu din pretiu in aceea-si mesura, in care aparem desbinati. Ca-ci si in lumea politica se mesura cu cumpen'a si cu metrulu. Cu catu este mai micu unu poporu, cu catu e mai usioru la cantaru, cu atatu mai puçinu este consideratu. Si noi cumpenimu mai puçinu pentru ca suntemu desbinati séu aparem a fi desbinati.“

„Dér' chiaru si atunci — continua „S. D. Tgbl.“ — candu ar' fi inca departe momentulu scaparei amu avé lipsa de unire. Reulu potemu se contrastamu mai usioru, déca vomu fi uniti, decatu déca vomu fi desbinati. Déca amu formá o falanga cu strense colóne, contrariulu n'ar' fi potutu se ne sparga sirurile cumu suferiramu se se intemple cu ocasiunea alegeriloru. Ce credeti, ca ceea ce pana acumu n'amu potutu prin unitatea nóstra, de a feri adeca poporulu nostru de noue loviri, ne va succede a face acuma prin desbinare? . . . Dilele ultimeloru alegeri au fostu dile de cea mai mare umilire — nu pentru poporulu sasescu, ci pentru singuratici. . . Barbati au versatu lacrimi, — pentru-ca au fostu biruiti de nefideli-tatea unora. Nenorocirea pe multi nu i-a intaritu, nu i-a otelilitu, ci i-a facutu lasi pana la estreme-tate. Multi tremurau cá vérg'a pentru posturile séu pentru pensiunea loru si implura cu fric'a loru — ori-catu de ridiculu si este — sate intregi. Ei

voiescu se traiésca cu ori-ce pretiu, chiaru si cu rusinea. Mai bine 'si smulgu anim'a din peptu si 'si calca in pecióre propri'a convictiune. Ei s'au insemnatu pe sine insusi, si fiecare cunoáce acuma pe unulu si pe altulu, pe care in ór'a pericolulu nu te poti basá. Poporulu sasu scie acuma, la cine se caute caracteru, déca voru veni éراسi timpuri, in cari caracterulu va avé valóre si nu va servi, cá astadi spre defavorulu cuiva. Nefidelitatea bate pe propriulu seu stapanu.“

Asia se tanguiesce organulu principalu alu sasiloru in reprivirea s'a asupra alegeriloru. Óre nu s'ar' poté dice aceste — mutatis mutandis — si despre noi romanii, cari inca amu trebuitu se facemu la alegerile diu urma esperiintiele cele mai triste ce le póte face unu poporu in situatiunea nóstra?

„S. d. Tagblatt“ dupa ce constata mai de-parte, ca numai printr'o nespusa presiune de susu au fostu infricati o parte din alegatori, ca amplo-iatii guvernulu ii maná cá pe o ciurda la urna, cá se voteze pentru candidatulu partidei tiszaiene, vine a vorbi despre viitórea atitudine a deputati-loru sasi, cari acuma sunt desbinati in doue parti, in guvernamentali si opositiunali si nu se póte retiené nici de astadata a nu trage catu de puçinu din ochiu partidei guvernulu, dicédu, ca déca cei dela potere ar' voi se se impace cu sasii, se respecteze legile si se delature arbitriulu functionariloru, ar' recomandá neamenatu tuturoru deputatiloru sasi se intre in partidulu guvernulu. Dér' nu vede nici unu semnu de pace. Tiszaiistii cu carte de botezu sasésca au fostu indesati in partid'a guvernulu, spre a marturisi falsu, ca totu ce s'a intemplantu dela 1867 incóce in contra sasiloru a fostu legalu si ca poporulu sasescu se simte fericitu si multiamitu. Pe calea acést'a, dice, nu potu se emuleze deputatii sasi independenti cu tramisii prefectiloru. Ce se faca ei dér', intréba „S. d. Tgbl.“, se se alature la partidele opositionale? Cu greu ar' poté se castige cevasi deputatii nostri pentru poporulu sasescu in sirurile opositiunei maghiare. In casulu acest'a inse cei guvernamentali i-ar' face responsabili pentru tóte, dicédu, ca numai atitudinea loru ostila a stricatu totu. Se le lasamu inse loru (sasiloru guvernamen-tali) tóta responsabilitatea, esclama „Tgbl.“ Ei sciu ca numai succesulu póte se justifice desertiunea loru. Déca nu se voru poté justificá cu succese si voru remané in positiunea loru erostratica, atunci se va vedé ce mare a fostu crim'a ce au comis'o in contra natiunei sasesci. Din cauzele aceste recomanda in fine deputatiloru sasi o atitudine esceptanta, dicédu, ca deocamdata o p a s s i v i t a t e a ómeni-loru de incredere ai poporulu sasescu e cu atatu mai potrivita, cu catu poporulu sub presiunea absolutismulu domnitoriu nu a potutu se dé es-presiunea convictiunei sale in tóte partile. —

Miscari electorale.

Presiune, amenintiari si terrorisari de totu feliu, destramare si coruptiune la culme — acést'a este signatur'a alegeriloru dietale din Tran-silvani'a si Ungari'a, cari si-au luat finitulu in 14 ale lunei curente. Cetindu relatiunile, ce ni se facu din diferitele cercuri electorale, ni se scóla perulu in capu si trebuie se admiramu belsiugulu de „bunatati“, ce ni-lu aduse absolutismulu parla-mentariu, de care ne „bucuramu“ de 10 ani incóce.

Intre altele ni se scrie din comitatulu Uniad órei: „La noi sunt 6 cercuri electorali. Comi-tatulu numera 250—260 mii locuitori. Din acesti'a abia sunt 10,000 straini. In cele 6 cercuri elec-torali in casulu celu mai bunu au votatu 2--3000 alegatori, din cari maghiarii avura de siguru celu puçinu 1500 voturi, ca sunt multi nemesi (boieri) si multi functionari. Asiadér' abia a 3-a parte din alegatori au fostu romanii, intre cari functionarii si cei se-

dusi in totu modulu. La alegerile de acuma coruptiunea a fostu atatu de mare, incatu insusi maghiarii s'au scandalisatu. Chiaru candidatii impartieau bani si mancari la alegatorii trasi si impinsi de unulu si altulu. Inteliginti'a adeverata, precumu multi judi, advocati, preoti mai distinsi s. a. la repetitele provocari au respunsu cu demnitate, ca nu voru se voteze. —

In comit. Fagarasiu, dupa cumu ni se impartiesice, alegatorii romani au fostu terrorisati in modulu celu mai scandalosu, cu tote aceste abia a 3-a parte din ei au potutu fi dusi se aléga. Szolgabireii ii maná cá pe nesce vite la urna, cumu se intemplá si cu sasii din Sighisior'a. Astfeliu reesira ómenii guvernului Boer si Moritz Pál.

Vomu continuá revist'a acést'a dorerósa. Pentru acuma observamu inca numai ca corespondentulu brasioveanu a lui „Kelet“ s'a maniatu focu pe redactorulu acestei foi din cauza ca pledeza pentru solidaritatea nationala, pe care o ia in bataia de jocu aretandu cu degetulu cum popii si poporulu seceleanu, ba chiaru si celu brasioveanu „a acatiatu passivitatea de cuiu“ si cumu „cu tota atitiarea 'si implinesce cu credintia drep-tulu si datori'a de cetatianu maghiaru in patri'a maghiara“ („a magyar hazában magyar honpolgári kötelmeit és jogait minden izgatás daczára hiven teljesiti“) — Asigurandulu, ca pana astadi inca nici macaru unu singuru brasioveanu nu ne-a luat in nume de reu din cauza, ca amu pledatu pentru solidaritate, ne marginimu de astadata a dice sorespondentulu - teroristu alu lui „Kelet“: „Care va ride la urma, va ride mai bine!“ —

Brasiovu, 3/15 Augustu 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Errare humanum est; A te insielá este lucru omenescu. In numerulu precedentu am relatatu despre actulu alegerii din 1/13 a. c. si am crediutu si eu pe bas'a informatiuniloru ce-mi potusemu procurá, ca romanii nostri activisti au reportatu o victoria durabila asupra antagonistiloru sasi, dér' apoi cine a crediutu cá si mine s'a insielatu amaru, ca acea victoria este intr'adereru efemera, momentana, déca vomu cumpani cu tota seriositatea elementele, cari au concursu cu ajutoriulu loru la acea biruintia, apoi, déca vomu mai luá in consideratiune si neconstanti'a aliatorulu trebuie se'si piérdia tote ilusiunile ori-ce activistu sinceru si lealu. Éta cumu caracteriséza organulu sasescu localu „Kronstädter Ztg.“ alegerile din 1/13 Augustu:

„Ce se atinge de cele ce s'au petrecutu la alegerile din 1/13 a. c. constatamu, ca amendoue partile si-au incordatu poterile in gradulu celu mai mare. Ca pe lenga tote incordatiunile victori'a a parasitu stégurile sasesci, nui nici o mirare, candu comparamu poterile, eari au fostu angagiate in lupta din amendoue partile. Dér' cu o asemenea perdere, ce amu avu'o, ne potemu deocamdata multiami si de aceea se nu desperamu, ci se ne incuragiamu mai tare pentru victoriile viitorie.“ — Si intr'adeveru sasii n'au nici unu cuventu de a desperá pentru viitoriu, cumu indata ne vomu poté convinge din datele autentice, statistice si din elementele constitutive ale aceluor date. In amendoue cercurile electorale au fostu 1181 de voturi, din care 103 sunt functionari de statu si municipali, pe cari nu poti contá decatu numai candu vei merge mana in mana cu guvernulu, care dispune de vointi'a loru cá de o marfa. Din aceste votari 101 s'au datu pentru deputatii alesi. Acuma de se impartieau voturile acestea in amendoue cercurile si votau cu sasii, atunci cadeau uritu amendoui candidatii nesasi. Acuma se vedemu cine a contribuitu intr'adeveru dupa date autentice la viciori'a dobandita. In cerculu antaiu capetá Iosifu Mayer 337, Carolu Maager 292 voturi. La cele d'antaiu au concursu 132 maghiari, intre cari se numera si armenii, cari se tienu de maghiari, 106 romani, 71 nemti, 11 sasii (functionari, nu scimu municipali séu si urbani), 16 jidovi si unu grecu. Cu cele din urma au concursu 255 sasii, 34 nemti, cari pe lenga tote influentiile popiloru catolici si pe lenga tote amenintariile aceluora totu au parasitu pe candidatululu loru catolicu si s'au alaturatu lenga celu luteranu, (Apoi pe astfeliu de ómeni se te mai basezi, ferit'a D-dieu!) si 3 maghiari. — In cerculu alu douilea a capetatu adv. Nicolae Strevoiu 286 si Edm. Steinacker 266, va se dica numai cu 20 voturi mai puçine, decatu Strevoiu. Este fórte instructivu si interessantu, a vedé, dice fóia sasésca, din ce elemente se compuneau amendoue partile.

Déra mai antaiu se constatamu cifrele alegatoriloru aliati din cerculu alu doilea. Romani se dicea, ca sunt 249, unguri 96, sasii 282 si nemti 60 de alegatori. Dupa „K. Z.“ pentru Steinacker au votatu 242 sasii (va se dica din sasii au lipsitu 40 de votanti), 23 nemti si 1 maghiaru. Pentru Strevoiu au votatu 190 romani lipsindu 59 de votanti; 66 maghiari lipsindu 29, cu unulu desertase la sasii; 13 nemti din 60, votandu 23 cu sasii, eara 24 au lipsitu; 8 sasii, carii toti au fostu functionari reg. de statu si co-

mitatensi, cari de voie de nevoie au trebuitu se voteze in contra sasiloru loru si alti 9 inse ce se tienu de alte nationalitati.

Apoi mai adauge numit'a foie, ca nici unu singuru sasu independinte n'a parasitu partid'a nationala si stégulu nationalu, ceea ce le face onóre si nu ne pare nicidecum reu, ca au facutu asia, dupa cumu au facutu.

Cu dorere, asupra portarii nemtiloru trebuie se me pronuntiu fórte aspru si se dicu, ca si de astadata pe lenga tote asigurariile facute s'au purtatu contra romani cu cea mai mare perfidia, ca din 60 de nemti votara numai 7 nemti pentru Strevoiu, ca cei 6 functionari nui potemu numera de feliu, ca-ci ei cu voie fara de voie au trebuitu se voteze cu guvernulu, pentru care pricina nici nui condamnamu, din contra, numai pe guvernulu trebuie se'lu compatimimu, ca face din functionarii statului marionete si automate fora voie. E tristu lucru, ca bietulu functionariu trebuie se jóce cumu canta cei ce se afla la fortepianulu statului. Asiáder' aliatii nemti si astadata, cá totu-déunai au calcatu pactulu si inca de astadata cu o flagranta infractiune a solidaritatii, caci 29 remasera acasa, ér' 23 de insi trecura in taber'a sasiloru, care i-au bajocorit in modulu celu mai scarbosu la restauratiunea ultima a magistratului.

Acuma ve intrebú, domniloru activisti, unde sunt promisiunile, ce faceati inainte de alegeri, dicédu, ca astadata toti nemtii voru veni pana la unulu si voru votá cu romanii, si ca de astadata ii voru duce popii catolici la urna. Amara deceptiune. Ce mai poteti asteptá pe viitoriu dela acei ómeni? — nimica. Ce s'ar' fi alesu si astadata de voi, déca passivistii, séu mai bine disu cei ce n'au consimtitu si nu consimtu cu directiunea vóstra, nu si-ar' fi calcatu pe anima si nu ar' fi saritu la timpu se ve scóta din noroiulu, in care ve bagarati cu o cutezantia órba. Atunci caderea vóstra erá sigura si totu blamagiulu cadea asupra bietului poporu, pe care P'ati amagitu cu resbunarea asupra antagonistiloru nostri politici sasi.

Datele produse mai susu ne potu servi tuturora de busol'a cea mai sigura pe viitoriu in valurile politice. Apoi déca lucrurile sunt acuma atata de siubrede candu a ajutat totu aparatulu guvernamentalu si déca victori'a astadi este atata de ilusoria si de problematica, ce vei poté asteptá in viitoriu, candu functionarii voru fi in contra ta si-ti voru paralísá tote actiunile, atunci vei cadé cu rusine si retacirea de apoi va fi mai rea, decatu cea d'antaiu. Romanii in viitoriu se-si caute aliati mai siguri, mai sinceri si mai leali, aliati, cari au interesse omogene, si cari la vreme de nevoie se nu parasésca lupt'a cu necredintia si cu lasitate, cumu facura aliatii nemti, dér' inainte de tote se fia credintia adeverata si sinceritate intre conducatorii si intre poporulu romanu, déca voiescu se ajunga la unu resultatu favorabilu si statornicu!

Declarat iune.

Damu locu urmatórei declaratiuni a comitetulu executivu alesu de catra conferenti'a romana electorala din Aradu:

Domniei Sale

Dlul Mircea B. Stanescu advocatu in Aradu.

Confirmandu-se faim'a, cumca D-T'a cá presidentu alu comitetulu executivu alesu de catra conferenti'a romana tienuta in Aradu in 23 Iuliu a. c. pentru realisarea resolutiunei de passivitate decretata in acésta conferintia, in contra acestei resolutiuni si a angagementulu de solidaritate, luate ambele in unanimitate chiaru sub presiedinti'a D-Tale — ai primitu candidatur'a de deputatu dietalu in cerculu electoralu de Tinc'a, in Bihari'a: Noi subscrisii membri ai acestui comitetu adunati in siedinti'a s'a de astadi, avendu acea convingere, cumca acést'a procedere a D-Tale constituie o flagranta infractiune a resolutiunei si solidaritatiei de passivitate, declaramu, ca nu suntemu nici in stare nici dispusi de a Te urmarí, si de a lucrá si pe mai departe impreuna cu D-T'a pe acestu terenu, deci amu otaritu, si te rogamu prin urmare se binevoiesci a primí dimissionarea D-Tale de membru si presiedinte alu comitetulu executivu, pe carea ne grabimu se Ti-o damu prin acést'a.

Datu diu siedinti'a comitetulu executivu de siete tienuta in Aradu in 5 Augustu 1878.

Georgiu Pop'a, m. p.

Alesiu Popoviciu, m. p.

Ioanu Belesiu, m. p.

Ios. Popoviciu, m. p.

Dr. Nicolau Oncu, m. p.

Momente din viéti'a culturala a romaniloru din Bucovin'a.

(Reportulu comitetulu „Societatii pentru cultura si literatur'a romana in Bucovin'a“ despre trebile si lucrarile sale in anulu 1876 si 1877.)

Totu romanulu se bucura din sufletu si din anima, candu póte se capete scire buna despre viéti'a si despre progressele, ce le face, ori care

parte a neamulu romanescu in sfer'a culturala, literara séu materiala. Ori-ce progressu este unu adeveratu castigu nationalu, care sporesce poterile natiunii si o mana cu unu pasiu inainte catra cultur'a nationala, la care tintescu toti membrii corpulu nationalu; din contra totu romanulu iubitoriu de natiunea s'a si care doresce din totu sufletulu binele si inaintarea neamulu seu se intristéza si se mahnesce in adénculu animii sale, candu aude, ca o parte a natiunii sale cufundata in negur'a particularismulu si indiferentismulu nationalu nu face progressele dorite. Reportulu acést'a ne da o oglinda viva despre viéti'a acestei societati, care dupa cumu ne aréta precuventarea vicepresiedintelui, a fostu in anii ultimi posomorita. Starea cea grea si critica a societatii se póte vedé mai limpede din cuventarea vicepresiedintelui, de aceea vomu ilustra-o mai bine cu cateva pasage din acea cuventare. Eata cumu ne infaçiosiéza vicepresiedintele starea societatii:

„Starea trista si durerósa, in care ajunse societatea nóstra prin apathi'a multoru membrii, des-crisa de comitetu cu cuvinte petrundiátorie in ultimulu seu reportu, nu produse efectulu doritu asupra animiloru recite de negur'a particularismulu si a indiferentismulu nationalu. Grigile timpulu si interesele personale, celu puçinu reu intielese, apasa inca totu asupra spiritulu nationalu in tié'a nóstra si nu'lu lasa se se redestepte din amortial'a, produsa de impregiurari fatale. Nu este, nu póte se fia lipsa de sentiu nationalu si patrioticu, dovéda insasi societatea nóstra, care, inaugurata cu entusiasmu, luase la inceputu unu sboru atata de imbucurátoriu, ci numai orbecarea nefericita in intunereculu perniciosu respanditu si pe la noi prin ideile destructive ale materialismulu si indiferentismulu importatu prin spoitur'a civilizatiunii supraficiala. Prin acést'a cétiá omorítorie totu inca nu póte strabate afundu lumin'a facatória de viéti'a a spiritulu adeveratu nationalu unicu salvatoriu pentru popóra.“

Mai incolo dice, ca comitetulu administrativu a intrebuintiatu tota precautiunea si prudenti'a, cá se conserve societatea si se o scóta din nomolulu deficitulu, care o amenintia cu totala ruina si cu apunere. Comitetulu s'a adresatu catra toti membrii societatii, cari nu si-au implinitu obligamintele, cu apeluri calduróse; dér' cu dorere, acele apeluri au avutu prea puçine rezultate, ca-ci restantiele membriloru se urcau la finea anulu 1877 la enorm'a suma de 6027 florini si 54 galbini. Comitetulu fácia cu o stare atata de critica a cautatu se iá pe bas'a statutelor mesuri mai energice, dér' apoi totu n'a avutu in catrau, ca totusi au trebuitu se dechiare, ca 8 membrii si-au perdutu dreptulu de a mai fi membri, si ca 1114 fl. sunt perduti pentru totudéuna pentru cass'a societatii. Comitetulu a purcesu cu tota rigórea pentru conservarea uniculu institutu nationalu si au departatu dela corpulu viu alu societatii tote membrele amortite, cari periclitéza chiaru viéti'a intregulu organismu, dicandusi, mai bine se aiba societatea puçini membri, dér' buni si caldrosi, decatu multi si indolenti si nesiguri. Dela anulu 1871 sufere societatea de ból'a moderna a deficitulu, care ajunse la crisa in anulu 1873, urcanduse deficitulu in anulu acela la sum'a considerabila de 998 fl. 64 cr. v. a. Dér' comitetulu cu restrengerea activitatii societatii au facutu de au disparutu cu finea anulu 1877 totu deficitulu si inca o economia de 329 fl. 62 cr. v. a.

Acuma se trecemu la starea societatii in partile ei speciale pe bazea reportulu. La finea anulu 1876 societatea a avutu 2023 opuri in 2007 tomuri, 666 fascióre, 25 tablouri si 5 mape. La finea anulu 1877 se aflau carti: 2048 opuri in 2120 tomuri, 668 fascióre, 25 tablouri si 3 mape. Cabinetulu de lectura a avutu 24 de foi parte politice, parte literare.

Cu finea anulu 1876 se compunea societatea din: 11 membri onorari, 17 membri fundatori, 141 membri ordinari, 1 membru activu, capitalulu societatii la finea an. 1876 era 19,650 fl. si 4800 franci, venite 2500 fl. 57 cr., spese 2566 fl. 64 cr. deficitu 66 fl. 07 cr.

Cu finea anulu 1877 constá societatea din: 11 membri onorari, 17 membri fundatori, 140 membri ordinari si 1 membru activu.

Averea societatii face: in obligatiuni 19,650, in franci 4800, unu prisosu din venitu 329 fl. 62 cr. Sum'a de 19,650 fl. si 4800 franci in bonuri publice, precunu si unu legatu de 1000 de galbini dela reposatulu Eud. Hurmuzachi forméza fondulu neatacabilu alu societatii si pe lenga acesta a ajunsu societatea dupa unu timpu destulu

de lungu de a nu mai remané la finea anului cu un deficitu, ci de a se bucurá earasi de unu restu in numerariu cu 329 fl. 62 cr. v. a.

Cu inceputulu anului 1878 s'a primitu unu membru ordinariu cu tacs'a de 12 fl. si 12 membri s'au eschisu danduse prescriptiunii restantiele lor in sum'a de 1114 fl. v. a.

Deci cu inceputulu anului 1878 societatea se compune din 11 membri onorari, 17 fundatori, 133 membri ordinari, unu membru activu. Membrii ordinari au a plati pentru anulu 1878 sum'a de 1628 fl. v. a. si 6 #; eara restantiele contributiiloru pentru anii trecuti ale membriloru ordinari remasi cu inceputulu anului 1878 se urca la sum'a de 5016 fl. si 54 galbini.

Acést'a este pe scurtu icon'a fidela a situatiunii societati romane literarie din Bucovin'a, care prin sum'a enorma a restantiiloru din anii trecuti si prin scaderea numerului membriloru ordinari din anu in anu ne imple sufletulu de mare agrijire, ca pe langa tóte rezultatele si operatiunile imbucurátorie financiale, totusi nu va poté avé viitoriu, déca voru scadé si in viitoriu membrii ordinari din anu in anu. Ar' fi o dauna nespusa, cá se piéra si acésta vatra nationala, la care se încaaldiescu fratii nostri din nefericit'a Bucovinina.

Se afla sub administratiunea societati patru fundatiuni:

1. Fundatiunea Pumnuleana, care s'a fundatu spre eternisarea memoriei meritatului professoru gimnasialu Aronu Pumnulu, parintele adunarii memorabile nationale dela Dumineca Tomii din anulu 1848. Scopulu acestei fundatiuni este pe de o parte de a imparti din veniturile ei stipendii la tineri romani bravi si talentati, pentru studii mai inalte de specialitate sciintifice, séu artistice, eara pe de alta parte de a redicá unu monumentu simplu, dér' cuviinciosu in memori'a mericitului Aronu Pumnulu. — Cu finea anului 1877 se presenta averea fundatiunii cu 9850 fl. in bonuri publice si cu 1229 fl. 4 cr. v. a. in numerariu depusi in cas'a de pastrare din Cernauti.

2. Fundatiunea Dómei Agnes Popoviciu, care s'a fundatu de D. cav. Ionu Popoviciu in anulu 1870, in numele reposatei sale socii Agnes. Spre scopulu acesta D. I. Popoviciu a si depusu doue obligatiuni rurale bucovinene de cate 1000 fl. cu acea dorintia, cá din venitul fundatiunii se se faca doue stipendii de cate 50 fl. pentru gimnasisti. Fundatiunea d. Agnes Popoviciu astadi are unu capitalu de 2200 fl. in obligatiuni rurale bucovinene si 20 fl. 50 cr. la cas'a de pastrare.

3. Fundatiunea contelui Emanuilu Logoteti, care are a se créa. — Sororile reposatului Emanuilu Logoteti s'au decisu a créa in memori'a fratelui loru o fundatiune, din venitul careia se se dé 3 stipendii de cate 50 fl. unulu pentru unu teneru romanu ortodocsu, care studiéza la gimnasiulu din Suceava, eara doue pentru doue copile romane, bucovinene, cari studiéza la scóla superióra de fete din Cernauti. Capitalulu concerninte se obligá surorile reposatului alu depune in terminu de 6 ani de dile din diu'a dechiaratiunii, eara pana atunci voru plati in totu anulu comitetulu 150 fl. v. a.

4. Fundatiunea d. Alecsandru Popoviciu, care se va créa. — D. cav. Alecsandru Popoviciu s'a decisu, dupa cumu s'a raportatu Adunarii generale ténute in 4/16 Iuliu 1873, a. crea o fundatiune, din care se dé pe calea concursului unu stipendiu de 50 fl. anualu pentru unu romanu bucovinenu de religiunea ort. resarit., carele studiéza la scóla agronomica din Cernauti. Domnulu cav. Ales. Popoviciu s'a rogatu de comitetulu societati, cá se primésca administratiunea acestei fundatiuni totodata dechiaru, ca mai tardiu va depune si capitalulu dimpreuna cu instrumentulu fundatiunalu, eara pana atunci va da in totu anulu 50 fl. v. a. Comitetulu, ca se i dé unu tineru conformu dechiaratiunii sale.

Nu potemu terminá mai bine acésta dare de seama despre societatea fratiloru nostri din Bucovin'a, despre fundatiunile incredintiate administratiunii aceleia, decatu incheiandu cu urmatoriele cuvinte ale raportului insusi: Perseverantia, animi generóse, pe calea renascerii nationale, inlaturandu cu resolutiune tóte pedecile, aprindiendu cu credintia tare in anima flacar'a culturii nationale pe vatr'a societati, redicate de barbati devotati, cu scopulu nobilu si maretiu de a o face focariulu adevratu alu culturii nationale, cá se respandésca lumina si caldura in tóta cas'a romanésca si bine-

cuventarea viitorului va fi resplat'a a totu sacrificiulu. ce'lu aduce fiesce-care pe altariulu culturii nationale, ca numai natiunile culte si luminate au viitoriu, ér' cele próste si neluminate voru fi róbe si pe viitoriu!

Ratiociniulu „Reuniunei fondului pentru infiintarea unei scóle rom. de fetitíe in Clusiu.“

„Reuniunea fondului pentru infiintarea unei scóle rom. de fetitíe in Clusiu“ si-tienú adunarea gen. anuale in 9 Iunu nou a. c. Afacerea principale a adunarei fú revederea socoteleloru, cari se si aflara in tóta ordinea, drept'ce cassariulu Lazaru Baldi se votá multiamita si absolutoriu pe restempulu dela 25 Februariu 1877 pana la adunarea de faéa. Din socotele se invederá, ca fondulu nostru crescú in indegetatulu restempu cu 197 fl. 26 cr. interesse, asia catu subragandu din acestu venitu 4 fl. dati pentru procurarea unui sigilu alu reuniunei, fondulu sta astadi din 1735 fl., 51 cr., di: una miia siepte sute treidieci si cinci fl. 51 cr. v. a.

Din acesti'a 910 sunt dati imprumutu pe ipoteca pupilaria, 200 fl. sunt in 2 actiuni de ale „Transilvaniei“, 100 fl. in 1 actiune de a „Albinei“ 50 fl. in 1 actiune de a „Gradinei de copii in Clusiu“, 50 fl. in 1 obligatiune de desarcinarea pamentului transilv., 100 fl. promisi de d. protop. din Clusiu Gabriele Popu si 25 fl. promisi de d. secretariu financ. Georgiu Popu in A.-Iul'a; éra ceilalti depusi in cass'a-de-pastrare din locu. Crescamentulu fondului si numai din interesse ar' trebui se fia cu ceva mai mare; déra tempurile sunt grele; dupa capitalele cele mai bine elocate si asigurate interesele incurgu cate odata cam anevoia.

Membri are reuniunea fondului pana acumu numai trei fundatori si 12 binefacatori séu ordinari. Ne lapta inse speranti'a, ca pe temeulu statuteloru abia de unu anu intarite va spori din ce in ce mai rapede atatu numerulu membriloru catu si fondulu, cu care in venitoriulu celu mai de aprópe se potemu pune si in acésta urbe pétr'a anghularia la unu focariulu destinatu culturii femeiei romane, dupa cumu pretinde necesitate urgenta a propasirei natiunei romane si spiritulu tempului, in care viatiunimu; la ce se ne ajute bunulu D-dieu!

Clusiu, 10 Augustu n. 1878.

Alexandru Lazaru, Dr. Gregoriu Silasi,
presiedinte. notariu.

Itali'a si Romani'a.

Reproducemu cu o adevrata satisfactiune, dupa diuariulu italianu „L'Occhialetto“ sonetulu ce D. Domenico Muti dedica M. S. Domnitorului, trimitiendu'i traductiunea in limb'a italiana a canteceului gínteii latine. Eata totodata si cuvintele cu care citatulu dinariu insoéiesce publicarea acestu sonetu, si la care ne asociamu din tóta anim'a:

„Suntemu veseli de a publicá urmatoriulu sonetu, pe care simpaticulu scriitoru si placutulu amicu D. Domenico Muti l'a dedicatu A. S. Serenisime Principelui Carolu alu Romaniei, trimitiendu'i traductiunea s'a in limb'a italiana, a imnului — Cantului gínteii latine — de celebrulu poetu Alecsandru. Acésta traductiune a fostu pusa in musica de valorosulu maestru Luigi Meol'a. Noi amu avutu placerea de a audi pe piano acestu imnu. Valorosulu maestru Meol'a, autoru cunoscutu a prea eleganteloru compositiuni de salonu, a datu proba, in acésta a s'a noua lucrare de adéna cunoscintia de arta, care nu e comuna. Valorosii invingatori dela Grivitz'a si Plevn'a nu voru mai avé trebuintia, ca cantecele atitiatórie a vre unui Tirteu, séu sonorile resboinice ale marsuriloru, si ale imneloru, se inflacareze pepturile loru la lupta. Music'a imnului valorosului maestru Meol'a inspirata si caracteristica, va reaminti nedegeneratiloru urmasi ai gloriosiloru legionari ai anticei Rome, ca o singura cale trebuie se fia de ei strabatuta — aceea a victoriei, si ca mam'a comuna, Itali'a, va dori, cá se remana, pentru a loru onóre, neviolata libertatea si independintia patriei.

Caldurósele nóstre complimente musei resboinice a dlui Muti, care scié a inspirá o asia de frumósa compositiune.

I Rumeni.

Quando dal Tebro il Dacico Trajano
Mandò in sù l'Istro, l'immortal vessillo,
Ed ai figli di Mario e di Camillo
Quelle insegne affidava il gran Romano:

— „Domate, disse lor, l'ardore insano
„Delle selvagge bande, ed allo squillo
„Delle Romane tube ormai tranquillo
„Renda il mondo civil la vostra mano.“

Stirpe ei mandava di latina gente
Che i Ghica e i Mirce alla Rumenia diede,
Da cui gli Eroi della età presente.

Tu fosti, o CARLO, il Duce lor che il piede
Pose in Grivitz'a e in Plevna arditamente.
Valor Romano l'alma tua possiede!

Domenico Muti.

Eata traductiunea in prosa:

Romani.

„Candu dela Tibru Daciculu Traianu tramise catra Istru, nemuritoriulu stindartu, si filoru lui Marinu, si lui Camilu, incredintiandu acele insignii marele Romanu;

Infrenati, le dise, ardórea nesenatós'a a bandeloru selbatice si la sunetulu trompeteloru romane urmandu linistitu man'a vóstra se civilizeze lumea.

Vitia tramisa din gíntea latina, care dedú Romaniei pe Ghici si pe Mirci, din care venu Eroii starei presente.

Tu i-ai fostu, O Carolu, ducele lor, care a pusu indrasnetiu piciorulu in Grivitz'a si in Plevn'a, Anim'a T'a posede valórea Romana.

„Curierulu Bal.“

Diverse.

(Casu de mórte.) Eri in 4/16 Augustu mai petrecuramu la momentu pe unulu din acei betrani venerabili, cari s'au distinsu cu sentimentele loru adevratu romanesci, si cu zelulu loru neobositu, pe celu mai vechiu dintre reprezentantii bisericeii Sf. Nicolae, ce sunt inca in vieatia, pe comerciantele Demetriu Cepescu, care a repausatu in urm'a unei bóle rapide in etate de 74 ani. Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

(„Ai carte, ai parte.“) Talentatulu nostru scriitoru beletristicu d. Theocharu Alexi, cunoscutu deja publiculu romanu prin lucrarile sale literarie placute si atragétorie, publicate in „Albin'a Carpatiloru“, va publicá in curendu unu romanu umoristicu, intitulatu: „Ai carte, ai parte“, din care a aparutu deja prim'a cóla in tipografi'a lui W. Krafft din Sibiu, si care promite a fi fórté interessantu, de aceea atragemu atentiunea cetitoriloru nostri asupra lui.

(Plevn'a.) Amu fostu publicatu nu de multu o poesia a d-lui Basiliu Michailu Lazaru, intitulata „Plevn'a“. Acestu poemu epicu a fostu cetitu cá operatu intr'o siedintia a societati academice socialu-literarie „Romani'a-juna“ din Vien'a. Autorulu dandu societati dreptulu de proprietate asupra operatului, societatea l'a publicatu in brosiura separata, cu tipariu si charthia eleganta. Pretiulu unei brosiure este 20 cr. Venitul e destinatu pentru societatea „Romani'a-juna“. Esemplare de vendiare se afla si la administratiunea fóiei nóstre.

(Desconcentrarea armatei romane.) „Monitoriulu“ publica decretulu domnescu, prin care armat'a romana este pusa pe picioru de pace, pe diu'a de 5 Augustu v. 1878.

(Teatru romanescu in Oravitia.) Cetimu in „Famili'a“: In 7 Augustu a. c. s'au represintatu prin tinerii diletanti romani din Oravitia in faéa unui publicu destinsu piesele: Cínelu-cínelu“ si „Rusalele“, de V. Alecsandru. Domnisióra Blanc'a Vui'a a jocat rolulu „Floriceii“ in pies'a prima si alu „Susanei“ in a dóu'a, cu indatinata istetime, dovedindu multu talentu si o sirguintia peste tóta laud'a. Asemene s'a distinsu domnisióra Livi'a Maniu in rolulu „Smaranditei“ si prin declararea neinteruptu aplaudata a frumósei poesii: „Sum copila de romanu“ de Iosifu Vulcanu. Dintre barbati au purtatu roluri de frunte dlu Silviu Velceanu (Grauru resp. Tóderu) si dlu George Bogdanu (Sandu resp. Galuscus), precum si dlu Iul. Novacu (Rezvatescu.) Dintre dame au mai cooperatu dsiórele: Ema Bojinca, Ana Andritoiu, Maria Pocreanu, Nina Popoviciu si Bertha Sierbanu, éra dintre barbati dnii: Coriolanu Popescu. Costa Pastila, Andrianu Purgariu, Ionu Paleu, Lazaru Dragonescu, Dimitrie Prunesiu, George Dragoescu si Mihaiu Velceanu. Dlu George Pocreanu a escelatu cu o aria populara in cantecele „Corón'a lui Stefanu.“ Diletantii au fostu remunerati cu adese si animóse aplause din partea ascultatoriloru. Dupa productiune a urmatu petrecere de jocu. Fia, cá zelulu diletantiloru bravi se nu obosésca niciodata si dorimu a vedé serbandu érasei catu de curendu mus'a romana in templulu Thaliei.

(Lupt'a pentr'unu votu.) In Oradea-mare au statu faéa 'n faéa in lupt'a electorala

candidatul opositiunii Desideriu Szilágyi și candidatului guvernului Teleszky. Se inserase deja, scrie „N. H.“, candu observara partidele, ca ambele au unu numeru egal de voturi (520). Fiecarei partide 'i lipsea numai unu votu, spre a avé majoritatea. Deodata 'si aduce aminte partid'a lui Szilágy de unu alegatoriu, de curelariulu B. Cortesii alergara se 'lu caute si audira, ca se afla in teatru. Isi iau bilete, intra si se grupéza in giurulu „unicului votu“, pe care voiescu alu castigá pentru sine. Dér' alegatoriulu remane surdu la tóte rogarile cortesiloru, le declara, ca nu se va miscá din locu, pana nu se va fini pies'a. Cortesii i respundu, ca voru face, cá pies'a acést'a se se mai reprezenteze mane incaodata pentru elu, i mai dedura si alte promissiuni, inse nimicu nu folosi. Acuma venira chiaru dame la multu cantatulu barbatu si 'lu conjurara se 'si dé votulu. I s'a disu, ca va fi „mantuitoriulu patriei“, ca privirile intregéi Europe sunt atintite asuprai s. c. l. Elu remase inse nemiscatu si nimeni nu poté se'lu indemne se mérga la urna. Intru aceea aflá si partid'a lui Teleszky, ca mai este unu votu disponibilu si tramise o deputatiune de trei ori mai mare dupa elu in teatru. Acuma cortesii incepura a bombardá cu vorbe frumóse pe sermanulu alegatoriu din tóte partile. Unii 'i promiteau totu posibilulu, altii chiaru munti de aur! Alegatoriulu remase inse firmu si neccorabilu si in adeveru, ca nici nu a datu votulu nimeni. „Déca votezu pentru Szilágy dise elu, atunci nu mai lucra la mine partid'a lui Teleszky si déca votezu pentru acést'a atunci perdu toti musterii din partid'a lui Szilágy. Nu votezu prin urmare pentru nici unulu din doi.“ Si asia se intemplá, ca nici unulu din ambii candidati nu capetá votulu alu 521-lea, spre a reesi invingétoriu. In curéndu va avé dér' locu o a dou'a alegere intre Szilágy si Teleszky.

(O banda de hoti) cari sub conducerea lui Teodosie Mihaescu, bantuiaru pe caletori prin potecile muntiloru din judetiulu Gorju, fiindu de aprópe urmariti de sub-prefectulu plaiului Novaciu, d. Constantin Rosianu, insoçitu de venatori si militiani, in cele din urma sub-prefectulu, informandu-se, ca acea banda are se fia gazduita de catra ciobanii muntelui Bornesiu, s'a intielesu cu acei ciobani pentru prinderea ei. Astfelu, in nóptea de 5—6 ale curintei, talharii, venindu la stana, au si fostu prinsii si desarmati de catra 12 ciobani. Indata dupa acést'a sub-prefectulu a redicatu pe talhari impreuna cu banii si armele gasite asupra-le si 'i au inaintatu judecatii. Ministrulu exprima printr'acést'a multiamirile sale numitului d. sub-prefectu, pentru energi'a ce a desvelitu in prinderea aceluor talhari. Asemenea exprima multiamirile sale si celuor 12 ciobani, cari au datu concursulu loru la prinderea talhariilor, si mai cu séma ciobanului Porumbelu, care s'a deosebitu in lupt'a cu talharii. „Monit. ofic.“

(Resursele Bosniei si Herzegovinei.) Studiulu celu mai seriosu asup'r'a Bosniei si Herzegovinei este celu facutu de d. Bosciovici, oficiariu de statu-maioru austriacu. Cartea s'a datéza din 1868. Informatiunile ce da sunt confirmate in parte de catra ingeniarii francesi, cari au amblatu prin acele tienuturi pentru a studiá nisce proiecte de drumuri-de-feru. Dicemu in parte, pentru-ca austriaci sunt plecati a'si face óre-care ilusiuni asup'r'a insemnatii loru productive. Bosni'a e padurósa si padurile ei presenta o frumósa reserva de lemne de constructiune: stejari, fagi, bradi, pini, tei etc.; dér' aceste reserve au suferitu multu din caus'a obiceiului ce au locuitorii de a le dá focu pentru pasiuni si pamenturi de cultura. Crescerea viteluor se face usioru, din caus'a cursuriloru de apa, de care abunda tíer'a. Inainte de cele din urma evenimente s'aflau in Bosni'a 1.000,000 boi si bivoli, aprópe 4.000,000 oi si capre si mai multu de 200,000 de cai. Sunt asemenea numerose strate de mineralu, mai cu séma de feru, la Busovatiu, la Varis, Ioiniti'a, la Lubj'a si la Stavri-Maidan. Aceste strate sunt situate la o mica distantia de calea proiectata, si produsele loru sunt de prim'a calitate. Ómenii competinti asigura, ca, dupa construirea drumului de feru, infintierea de stabilimente pentru exploatarea mineluor poté deveni unu insemnatu isvoru de venituri. Dificultatile, ce intempina inse ocuparea acestoru provincie, sunt mai mari decatu se prevedeau. „Rom.“

(Turburari in Odessa.) Din nóptea de 7 Aug. domnescu in Odessa turburari, ce au unu caracteru fórte seriosu si pe lenga tóte silintiele ce si-au datu tóte trupele, cate sunt canto-

nate acolo, totusi pana acuma nu s'au potutu potoli cu totul. Acelea turburari au fostu provocate din caus'a sentimentei, ce a pronuntiat'o tribunalulu militariu in contra Nihilistilvru acusatii, ca s'ar'tiené de propagand'a revolutionara. Toti acusatii fura condamnati parte la mórte prin plumbu, parte la lucrari grele prin minele din Siberi'a pe mai multi ani. Intre inculpati se aflau si doue fetitii Vier'a Vitten si Leonida Mersianoff. Edificiulu tribunalului a fostu impresuratu in totu decursulu pertractarii finale de o multime fórte mare de ómeni. Candu se publicá sentinti'a, se audi unu strigatu teribilu de indignatiune. Strigau toti din tóte partile din tóte plumunile: josu cu tiranii, injurau cumu le venea la gura pe imperatulu (Tiarulu) si sistem'a lui de guvernú; apoi totu strigandu in gur'a mare si injurandu incepura ómenii infuriati a puscá cu revolverele asupra celuor doue companii de ostasi, cari erau asiediate in giurulu edificiului. Dér' tumultulu si inversiunarea ajunse la culme, candu venira trupele din casarme, cá se imprastie multimea de pe ulitia. Intre trupe si intre publicu s'au intemplat in mai multe locuri conflicte sangeróse. Dintre militari cadiura 14 feciori, numerulu celuor raniti nu se scie. Panic'a si fierberea in cetate sunt fórte mari. Tóte citadelele sunt pline cu arestati.

(Sermaii Bosniaci si Herzegovinieni,) stranepoti ai vitejiloru si teribililoru Celti si Traci si stranepotii lui Mohometu II dile triste si nefericite au mai ajunsi. Austriacii nu se multiamescu se-i pacifice cu armele cele perfectionate si anume cu famósele tunuri Uchatius, ci dupa cumu anuntia diuariulu „Drau“ cuartirulu generalu nepotendu resbí cu respandirea civilizatiunii in Bosni'a si in Herzegovin'a recurá si pe calaulu (gáde, hingheriu) din Esseg d. Piperger, spre a dá mana de ajutoriu intru esecutarea operei, ce s'a inauguratu de candu trupele austriace au pusu piciorulu pe acestu pamentu.

(Esemplu de crudimea legii politice in Russi'a.) Nu de multu fú osenditu la Kiew unu bietu lucratoriu la doue luni si jumetate de inchisóre séu la douedeci de loviri de cnuta, dupa ce suferi dejá 17 luni de arestu preventivu. Acestu lucratoriu invetiase singuru a ceti, inse nu scia scrie, si crim'a lui erá, ca s'au gasitu la elu patru opere politice oprite, cari elu dicea, ca le-a cumperatu dela unu evreu, fora a scie catu de puçinu, ca acele carti ar' fi oprite. Fiindu-ca aceste carti erau compuse din istorii scurte si atragátorie, scrise cu talentu, in ideile partidei revolutionare 'lu interessau astfelu, incatu totudéun'a le ceti cu placere, chiaru si pe strada. Desi martorii adeveterisera, ca acestu omu este onestu, muncitoriu si ca n'a professatu nici-odata idei revolutionarie, elu fú osenditu la pedéps'a aretata. Numai in inchisorile dela Odessa sunt patru pana la cinci sute nihilisti, arestati mai bine de unu anu fora se fia inca judecati.

(Originea cuventulu pasia.) Ori-catu de familiariu este cuventulu „pasia“, sunt puçini ómeni chiaru intre eruditi, cari se-i cunóscu originea. Cuventulu „pasia“ este compusu din cuvintele pa si shas (cetesce siuh), cari insemnéza „peciórele siahului“, si ne aducu aminte, ca regele Çiru dá deosebiteluor clase ale functionariloru statulu numele de „pecióre, mani, ochi, urechi si limbi“ asiá, ca magistratii insarcinati cu trebile din laintru se numeau „ochii“, agentii politiei secrete „urechile“, perceptorii de biruri „manile“, ostasii „peciórele“ si judecatorii „limbele dreptatii“. Din acést'a inalta vechime s'ar' derivá, dupa unu vechiu pergamentu, titlulu actualu alu pasiloru turci. „Rom. Lib.“

(Ce cauta russulu?) Cetimu in „Cur. Bal.“ Dilele trecute unu Colonelu de geniu Russu a venitu in orasiulu Peatr'a si a mersu se viziteze fruntariile spre Transilvani'a. Care se mai fia scopulu acestoru observatiuni? negresitu a positiuniloru din punctulu de vedere strategicu. Dér' ce interese mai poté avea aliatalu nostru atatu de nerecunoscatoru! Basarabi'a ne a luat'o. Nu cumva se pregatesce pentru viitoriu la o noua aliantia, pentru a ne mai luá si ce ne a mai remasu?

(Otravire.) D. George Dinu, templariu din Bucuresci str. Romana Nr. 118, incepuse se venda si pepeni, pentru a mai castigá ceva pe lenga ceea ce-i aducea templari'a. Elu gramadise pepeni inaintea casei si lucrurile 'i mergeau bini-sioru. Alaltaeri venindu la densulu unu individuu necunoscutu, cerú se 'i taie unu pepene, pe care 'lu mancá cu placere, cerendu se i se dé si tiuca

(vinarsu), apoi platí si plecá, promitiendu a reveni, fiindu-ca 'i placusera pepenii. A dou'a séra, Sambata, veni; i se taia unu nou pepene. De astadata aduse singuru tiuca intr'o sticla; taiá pepenele, mancá, dete si lui George Dinu, soçiei si copiiloru lui, apoi éra si plecá. Dupa catuva timpu toti din famili'a lui George Dinu simtira unu feliu de ameticla si se dusera se se culce. Tiuca fusese amestecata cu lauru si toti erau otraviti séu celu puçinu redus in stare de nesimtire. Individulu ce mancuse pepeni, si care nu erá decatu unu hotiu dibaciu, asteptá pana candu cre-diú, ca famili'a lui George Dinu a adormitu, poté pentru totudéun'a, si se introduse in casa, spre a furá. Femei'a, care beuse poté mai puçinu, séu erá de o constitutiune mai vigurósa, audi sgomotulu ce facú pungasiulu prin casa si incepú se strige. Hotiulu se grabi se fuga. Politi'a, venita imediatu la façia locului, tramise la spitalulu Colentiu pe George Dinu si famili'a lui si constatá faptul. Ea se afla pe urmele vinovatului. „Rom.“

Sciri ultime telegrafice.

Vien'a, 15 Aug. Comandantulu Philippovici anuntia din taber'a dela Zenic'a 13 Aug. ca Hafz-pasi'a cu-o deputatiune l'au rogatu se sisteze marsiulu spre Seraievo. Philippovici i-a respunsu, ca nu poté tiené in locu trupele, ca va merge spre Seraievo si róga pe notabili turci se provóce pe poporatiunea sedusa de acolo, cá se incete cu resistenti'a zadarnica.

Vien'a, 16 Aug. Gener. Philippovici relatéza, ca dupa cumu a aflatu dela Hafz-pasi'a, nu mai incape indoieála, ca s'au alaturatu lenga insurgenti vreo 30 bataliÓne de trupe regulate turcesci. Multe arme si munitiuni s'au adusu in Bosni'a.

Insurgentii se asiediara la Hav Belovac, spre sudu dela Burovaca si se pregatescu la lupta. In Banialuc'a a fostu atacata alaltaeri garnisón'a austriaca de catra insurgenti, cari au fostu respinsi dupa o lupta scurta. Eri s'a restabilitu ordinea. Comunicarea cu Gradisc'a si cu divisiunea 7 s'a restabilitu.

Petersburg, 16 Aug. Adi s'a comisu unu atentatu asupra siefului politiei Mezensov, care a fostu greu vulneratu cu pumnalulu. Cei doi atentatori o luara la senatós'a cu birjile, cari stau gat'a sei duca.

Pensionatu de baieti Forges in Vien'a il Praterstrasse Nr. 15.

Scóla speciala comerciala in Vien'a, il Praterstrasse Nr. 15.
Directoru: CAROLU PURGES.
Anulu alu 14-lea.

Acestu institutu de invetiamentu privatu organizatu pe bas'a legii dela 27 Febr. 1873 si-a ajunsu in timpu de treispredice ani a esistentiei sale scopulu ce si l'a pusu: formarea de comercianti capabili. Mii de tineri au se multiaméscu esistenti'a loru instructiunei ce li s'a datu in acést'a scóla si directiunea 'si tiene de datorita a plasá pe auditorii absolvati. (6-1)

Inceputulu prelegeriloru la 16 Septembrie n. Inscierile se incepu la 2 Septembrie. Programe gratis.

Pretiuurile pietiei in 16 Augustu n. 1878.

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea . . .	7.80	Mazerea . . .	—
	midulu . . .	7.—	Lintea . . .	—
Mestecatu	de diosu . . .	6.80	Fasolea . . .	—
	. . .	6.50	Cartofi . . .	1.70
Secara	frumósa . . .	5.30	Sementia de inu . . .	9.70
	de midulu . . .	5.—		1 Chilo. fl. cr.
Ordiulu	frumosu . . .	5.60	Carne de vita . . .	—40
	de midulu . . .	5.10	„ de rimatoriu . . .	—48
Ovesulu	frumosu . . .	2.30	„ de berbecu . . .	—33
	de midulu . . .	2.20		100 Chilo. fl. cr.
Porumbulu . . .		5.30	Seu de vita prospetu . . .	36.—
Meiu . . .		6.80	„ „ „ topitu . . .	40.—
Hrisca . . .		—		

Cursulu la burs'a de Vien'a din 16 Augustu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	62.90	Oblig. rurali ungare . . .	76.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	65.—	„ „ Banat-Timis . . .	78.30
Losurile din 1860 . . .	111.75	„ „ transilvane . . .	85.—
Actiunile bancai nation . . .	820.—	„ „ croato-slav . . .	77.—
„ instit. de creditu . . .	263.10	Argintulu in marfuri . . .	100.80
Londr'a, 3 luni . . .	115.65	Galbini imperatesci . . .	5.51
		Napoleond'ori . . .	9.28
		Marci 100 imp. germ. . .	57.—

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioane Gótt si fiu Henricu.